

N:o 8.

Ank till Riksd. Kansli d. 27 Febr. 1867, kl. 1 e. m.

Andra Kammarens Tillfälliga Utskotts (N:o 4) Utlåtande N:o 2, rörande väckt förslag derom, att hvarje kommun måtte åläggas att hafva hos sig anställd examinerad barnmorska.

Uti en till Utskottet hänvisad motion, N:o 17, har Herr *Hessle, B. W.*, föreslagit:

att hvarje kommun, ehvad den tillhör land eller stad, måtte åläggas att inom ett år, efter det författning härom utkommit, hafva hos sig anställd examinerad barnmorska, vid påföljd att Konungens vederbörande Befallningshafvande annars eger, på anmälan af ortens provincialläkare, låta hos tredskande kommun, till bristens afhjelpande kostnaden uttaga, samt bestämma de förmåner, en för sådan kommun antagen barnmorska skall åtnjuta. Dock skulle det lemnas öppet för små kommuner att, efter Konungens Befallningshafvandes pröfning och tillstånd om barnmorska sig förena.

Vid den pröfning Utskottet egnat åt denna fråga har det blifvit till fullo utredt, att de å landsbygden anställda barnmorskornas antal icke på långt när motsvarar det verkliga behovet. — I Sundhets-kollegii årsberättelser förekomma från provincialläkarnes sida mångfalliga klagomål öfver bristen på examinerade barnmorskor. Det bör dock anmärkas, att dessa klagomål blott gälla vissa delar af landet, under det att andra, såsom nyssåberopade berättelser utvisa, på intet sätt lida af denna brist. Sålunda hafva några län en barnmorska på hvarje kommun, andra en på 2, 3 eller 5 och Elfsborgs län en barnmorska på 13½ kommuner.

Dessa partiela missförhållanden synas visserligen kunna häfvas genom ett lagbud i den syftning motionären föreslagit, ifall man finge antaga, att likgiltighet från allmänhetens sida utgjorde det enda väsendtliga hindret för refor-

mens genomförande. Så är emellertid ej förhållandet. Provincialläkarna klaga nemligen äfvenledes deröfver, att allmogen ej sällan heldre anlita s. k. hjälpustrur än examinerade barnmorskor, äfven der dessa sistnämnda verkligen finnas att tillgå. Det är alltså påtagligt, att det egentligaste hindret för en önskvärd förbättring utgöres af ett kvarlevande misstroende, hvilket så mycket mindre lära kunna brytas genom ett nytt lagstadgande, som det fortfarande är starkt nog för att trotsa dem, som allaredan äro förhanden. Dertill kommer, att man har allt skäl att hoppas, det fördomarne i detta afseende, utan lagstiftningens mellankomst, snart nog skola gifva vika för en vunnen bättre insigt, såsom följande siffror otvetydigt gifva vid handen:

År 1855 funnos i hela Riket	1,452	barnmorskor	}
” 1859 ” ”	1,479	d:o	
Tillvexten under denna period			}
var alltså	27	d:o	
År 1860 funnos i hela Riket	1,525	d:o	}
” 1864 ” ”	1,681	d:o	
Tillvexten under denna sista period var	156	d:o	

Skulle tillvexten komma att för framtiden fortgå i samma progression, som under dessa tvänne femårsperioder; så är klart, att motionens syfte inom en icke synnerligen aflägsen tidpunkt måste på öfvertygelsens väg blifva vunnet.

Det är emellertid icke detta förhållande, som för Utskottet varit det afgörande vid bedömandet af denna motion. Dess genomförande skulle nemligen i andra afseenden medföra svårigheter, som för närvarande omöjligen kunna nöjaktigt lösas. Det antal examinerade barnmorskor, hvilket, enligt motionärens förslag, måste inom en ganska kort preskriptionstid anskaffas, är så stort, att detsamma vid våra nuvarande läroverk ej kan erhålla nödig undervisning på kortare tid än sju à åtta år. För att ådagalägga detta förhållande må endast anföras, att år 1864 funnos 1,681 examinerade barnmorskor, hvilka voro sålunda fördelade på Rikets 89 städer och 2,550 landtkommuner, att 437 tillhörde de förra och 1,244 de sednare. Då härtill kommer att åtskilliga kommuner i landets södra del hafva två samt en och annan till och med tre barnmorskor; så torde man ej misräkna sig, om man antager att de kommuner, hvilka ännu sakna barnmorskor, uppgå till ett antal af 1,300. Äfven om många af dessa kommuner skulle tillhöra den af motionären uppställda kategorien »små» och således vara berättigade att ingå i sådan förening, som i slutet af motionen finnes antydd; så kommer dock det erforderliga antalet utan tvifvel att uppgå till 7 à 800. Att våra nuvarande läroanstalter först under loppet af en temmeligen lång tidrymd kunna meddela undervisning åt ett så stort antal, kan in-

hemtas af följande uppgift på antalet af dem, som under de sednare åren sökt tillträde till undervisningsanstalterna samt blifvit der antagna eller afvisade:

År 1861 sökande	— 203,	antagna	— 93,	afvisade	— 110.
" 1862 "	— 159,	"	— 88,	"	— 71.
" 1863 "	— 165,	"	— 107,	"	— 58.
Alltså under tre år "	— 527,	"	— 288,	"	— 239.

Af de 239 sökande, som ej vunnit inträde, har en stor del blifvit afvisad endast på grund af bristande utrymme och lärarekrafter.

Då det ur här ofvan anförda förhållanden framgår, att, jemte den möjliga likgiltigheten för saken i fråga, ett verkligt misstroende, som ej kan genom lagbud häfvas, förefinnes hos allmänheten inom vissa orter; då vidare ganska otvetydiga tecken visa, att detta misstroende är på god väg, att utan lagstiftningens åtgärd undanrödjas; då det till sist är med siffror ådagalagdt, att förslagets genomförande mötes af snart sagdt oöfverstigliga praktiska svårigheter; så måste Utskottet, under fullt erkännande af förslagets välvilliga syfte, värd-samt hemställa,

att ifrågavarande motion ej må till någon Kammarens åtgärd föranleda.

Stockholm den 26 Februari 1867.

På Utskottets vägnar:

J. Ödmansson.

N:o 9.

Ank. till iksd. Kansli d. 27 Febr. 1867, kl. 1 e. m.

Andra Kammarens Tillfälliga Utskotts (N:o 4) Utlåtande N:o 3, rörande väckt förslag derom, att hittills medgifna undantag från förbudet mot lotteri-inrättningar måtte utsträckas äfven till bortlottning af industriföremål för välgörande eller allmänt nyttiga ändamål.

Uti en till Andra Kammaren ingifven motion har Herr S. A. Hedlund yrkat, att, enär allmänneligen känt vore, att Danmarks yrkesbildning uppnått